

Tarihten Bir Yaprak

1963 Kavel Destanı

http://uידder.org/kavel_destani.htm

Web Sitesinden alıntıdır

Yıl 1963. İstanbul'un İstinye semtinde bir Kablo fabrikası: Kavel! Kavel işçileri tıpkı bugün bizim yaşadığımız sorunlar gibi sorunlarla karşı karşıyalar. İşçilerin çalışma koşulları ağır, ücretler düşük ve patron ikramiyeleri kırpma istemektedir. Buna razı olmayan işçiler patronla görüşmesi için 3 temsilci yollarlar. Ancak patron, bu 3 temsilciyi işten çıkarır.

Hemen arkasından da fabrikadaki işçilere sendikadan istifa etmeleri için baskı uygulamaya başlar. Bunun üzerine 170 işçi, 28 Ocak 1963 günü tezgâh başında 5 günlük oturma eylemi kararı alırlar.

Patron işçilerin bu mücadeleci tutumu üzerine, “asayiş bozdukları” gerekçesiyle 10 işçiyi daha işten çıkarıp lokavt ilan eder. Artık işçilerin canına tak etmiştir. Fabrikanın önüne de çadırlar kurulur, oturma eylemi direnişe dönüşür. Fabrikaya işçi alınacağına dair gazeteye verilen ilan üzerine işçiler gece-gündüz fabrika kapısında nöbet tutmaya başlarlar. Fabrikanın çalışmaması için nöbet tutan işçilere polis saldırır. Bu saldırıda gözaltına alınan 4 işçi polise karşı geldiği gerekçesiyle tutuklanır.

O dönemdeki yasalara göre grev yasaktır. Patron ve devlet grevin yasadışı olduğu bahanesini ileri sürerek işçiler üzerinde baskı kurar. Fakat tüm baskılara rağmen Kavel işçileri direnişe kararlılıkla devam ederler. Kavel işçilerine sınıf kardeşleri tarafından verilen destek de giderek büyümektedir. Kavel'i başka pek çok direnişten ayıran noktalardan biri de bu greve verilen destektir. İstinye halkı, zaten grevin başından beri Kavel işçilerini desteklemektedir. Civar fabrikalardan verilen destek, grevin etkisini ve önemini artırıcı bir rol oynar.

Örneğin Vehbi Koç'a ait General Elektrik fabrikasındaki işçiler, dayanışma kampanyası başlatarak Kavel işçileri için para toplarlar. Demir Döküm 'de çalışan 800 işçi hem yardım kampanyası başlatırlar hem de dayanışma amaçlı sakal bırakma eylemi yaparlar. Tersane ve karayolları işçilerinden de destek gelir.

Genel olarak grev ve direnişlerin başarısında önemli faktörlerden biri de ailelerin desteğidir. Kavel işçilerini eşleri de yalnız bırakmazlar ve eylemlerine destek verirler. Ancak polis bu kez de kadınlara saldırır. Patronların temsilcileri işçilere saldırmakta ne kadar kararlıysa, Kavel işçileri de haklarını almakta o kadar kararlıdır. Nihayet hükümetin araya girmesiyle bir anlaşma imzalanır. Anlaşmaya göre işçilerin ikramiyeleri eskisi gibi ödenecek, işten atılan 10 işçi geri alınacaktır. Anlaşmanın imzalanmasının ertesi günü işçiler işbaşı yaparlar. Direniş sona ermiştir, ancak birkaç gün sonra 24 Kavel işçisi hakkında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasına muhalefetten dava açılır. Dava açılan işçilerden 14'ü tutuklanır. Tutuklanan işçilerden 6'sıysa tahliye olduktan sonra işten atılır. Bu gelişmeler üzerine fabrikanın kaplama bölümünde çalışan 30 işçi toplu halde iş bırakarak durumu protesto eder.

Bu sefer de devreye sıkıyönetim girer. İşçilerin 6'sı yeniden gözaltına alınır. İşçilerin mücadelesinin önüne geçemeyen hükümet, 274 ve 275 sayılı grev ve toplu iş sözleşmesi yasasını Meclis'te kabul etmek zorunda kalır. Yani o zamana kadar yasak olan grev bu maddeyle artık yasal bir hak haline gelmiştir. Böylece grevden dolayı tutuklu bulunan bütün işçiler de serbest bırakılır ve haklarındaki davalar düşer.

Kavel işçilerinin verdiği mücadele Türkiye işçi sınıfı tarihine bir destan olarak geçmiştir. Bu destan tüm baskılara rağmen mücadeleden vazgeçmeyen, kendisine çizilen yasal sınırları aşarak çok daha fazlasını elde eden Kavel işçilerinin destanıdır. Peki, nasıl oluyor da 170 kişinin grevi bir yasayı değiştirebiliyor? Bugün çeşitli fabrikalarda direniş yapan, grev yapan işçi kardeşlerimiz neden böylesine büyük bir etki yaratamıyorlar? Ne değişmiştir?

Kavel işçilerinin bu başarısı sadece kendileriyle sınırlı bir başarı değildir. Evet, greve çıkan 170 kişiydi, ancak bu grevi aktif olarak destekleyen işçi sayısı kat be kat fazlaydı. İşte bunun adı da sınıf dayanışmasıdır. Kavel işçilerine başarıyı getiren şey de bu dayanışmadır.